

anledningen end egentlig, hvad de svenske praktikere indenfor distributionsarbejdet må formodes at have diskuteret. Oversigten bærer præg af at have flere forfattere, og den røde tråd, som man forventer i indledningen, synes efterhånden, som man kommer frem, at fortone sig noget. Afsnittene er ikke tilstrækkeligt sammenarbejdede, og oversigten ville have vundet ved, at man havde stillet de forskellige problemer i strukturrationaliseringen o. s. v. i relation til de former for mere traditionsfri varefordeling, der gør forsøg på at udvikle en sådan. Det havde heller ikke gjort behandlingen indenfor de 162 sider af flere af de overvældende mange forhold helt så summarisk som tilfældet er.

Men søger man overvindelse for sin irritation over disse ting, giver bogen på flere områder gode enkeltheder om svenske forhold i dag på distributionsområdet og lægger op til en oversigt — men også kun en oversigt — over de mange forhold, der både fra praktikers og teoretikers side må iagttages ved arbejdet med hele dette betydningsfulde erhvervsområde og dets rationalisering — den pointerer klart, at det afgørende netop er en strukturrationalisering og hvorfor, og dermed også vejen frem i denne.

Jacob Ingvartsen.

William G. Cochran: Sampling Techniques. John Wiley & Sons, Inc., New York. 1953. 330 sider. \$ 6,50.

Det er en *generel* oversigt over samplingsproblemerne og -teknikken, denne bog giver. Men *sampling* er jo også et *generelt* problem, som melder sig inden for enhver videnskab, enhver gren af det praktiske liv, ja, inden for i virkeligheden hele tilværelsen. Professor Cochrans indledende filosofiske betragtninger herover er dermed meget velanbragte. Han nævner bl. a., at en persons mening om et firma eller en institution, som måske udfører tusinder af f. eks. kundeekspeditioner om dagen, ofte vil være baseret på nogle få kontakter med den i løbet af en årrække. Og han gør opmærksom på, at den, der aflægger et kort besøg i en fremmed stat og derefter har sin uforgribelige mening om land og folk, på sin vis kun adskiller sig fra den, der lever hele sit liv i landet, ved, at den første har en langt mindre *sample* at bygge på, end den anden har. Ja, man kan måske filosofere videre og hævde, at den første muligvis har særlige forudsætninger for at udvælge og udnytte den meget begrænsede sample, medens den anden kan have meget små muligheder af denne art, og måske netop kan *tro*, at hans sample er langt bedre, end den i virkeligheden er. Og videre er der eksemplet med blodprøven, lægen tager af sin patient. Det er også *sampling*, og vel en helt sikker og ufejlbarlig *sampling*, for, som professor Cochran siger, vi lægfolk tror og håber, at blod altid er 100 pct. blandet, og hver eneste dråbe fortæller nøjagtig den samme historie som alle andre bloddråber. Men prof. Cochran går altså ikke ind på de *specielle* samplingsproblemer og tekniske fremgangsmåder, som melder sig inden for lægevidenskaben, demografien eller de forskellige erhvervsøkonomiske områder. Han bruger dog eksempler fra snart alle tænkelige felter. Deriblandt er der særlig mange fra den offentlige statistik, som verden over, og i ganske særlig grad i U. S. A.,

anledningen end egentlig, hvad de svenske praktikere indenfor distributionsarbejdet må formodes at have diskuteret. Oversigten bærer præg af at have flere forfattere, og den røde tråd, som man forventer i indledningen, synes efterhånden, som man kommer frem, at fortone sig noget. Afsnittene er ikke tilstrækkeligt sammenarbejdede, og oversigten ville have vundet ved, at man havde stillet de forskellige problemer i strukturrationaliseringen o. s. v. i relation til de former for mere traditionsfri varefordeling, der gør forsøg på at udvikle en sådan. Det havde heller ikke gjort behandlingen indenfor de 162 sider af flere af de overvældende mange forhold helt så summarisk som tilfældet er.

Men søger man overvindelse for sin irritation over disse ting, giver bogen på flere områder gode enkeltheder om svenske forhold i dag på distributionsområdet og lægger op til en oversigt — men også kun en oversigt — over de mange forhold, der både fra praktikers og teoretikers side må iagttages ved arbejdet med hele dette betydningsfulde erhvervsområde og dets rationalisering — den pointerer klart, at det afgørende netop er en strukturrationalisering og hvorfor, og dermed også vejen frem i denne.

Jacob Ingvartsen.

William G. Cochran: Sampling Techniques. John Wiley & Sons, Inc., New York. 1953. 330 sider. \$ 6,50.

Det er en *generel* oversigt over samplingsproblemerne og -teknikken, denne bog giver. Men *sampling* er jo også et *generelt* problem, som melder sig inden for enhver videnskab, enhver gren af det praktiske liv, ja, inden for i virkeligheden hele tilværelsen. Professor Cochrans indledende filosofiske betragtninger herover er dermed meget velanbragte. Han nævner bl. a., at en persons mening om et firma eller en institution, som måske udfører tusinder af f. eks. kundeekspeditioner om dagen, ofte vil være baseret på nogle få kontakter med den i løbet af en årrække. Og han gør opmærksom på, at den, der aflægger et kort besøg i en fremmed stat og derefter har sin uforgribelige mening om land og folk, på sin vis kun adskiller sig fra den, der lever hele sit liv i landet, ved, at den første har en langt mindre *sample* at bygge på, end den anden har. Ja, man kan måske filosofere videre og hævde, at den første muligvis har særlige forudsætninger for at udvælge og udnytte den meget begrænsede sample, medens den anden kan have meget små muligheder af denne art, og måske netop kan *tro*, at hans sample er langt bedre, end den i virkeligheden er. Og videre er der eksemplet med blodprøven, lægen tager af sin patient. Det er også *sampling*, og vel en helt sikker og ufejlbarlig *sampling*, for, som professor Cochran siger, vi lægfolk tror og håber, at blod altid er 100 pct. blandet, og hver eneste dråbe fortæller nøjagtig den samme historie som alle andre bloddråber. Men prof. Cochran går altså ikke ind på de *specielle* samplingsproblemer og tekniske fremgangsmåder, som melder sig inden for lægevidenskaben, demografien eller de forskellige erhvervsøkonomiske områder. Han bruger dog eksempler fra snart alle tænkelige felter. Deriblandt er der særlig mange fra den offentlige statistik, som verden over, og i ganske særlig grad i U. S. A.,

i stigende grad gennemføres på samplingbasis. Populationen — den helhed hvoraf samplen vælges — er jo, særlig i USA, ofte så stor, at ønsket om at holde omkostningerne på et overkommeligt niveau samt om at få analyseresultaterne frem hurtigt gør samplingsteknikken mere og mere attraktiv. Rigtigt anvendt kan samplingsteknikken iøvrigt ofte give bedre og mere nøjagtige resultater end totale tællinger. Dette forhold fortjener den kraftigst mulige understregning — samplingsteknikken regnes jo, eller er navnlig tidligere blevet regnet som en ren og skær *erstatning* for totale tællinger, men den kan altså meget vel være bedre og mere effektiv end sådanne. Hvis f. eks. kun et begrænset antal særlig kvalificerede interviewere er til rådighed, kan deres undersøgelser give bedre resultater, end hvis en stor stab af noget svagere kvalitet sættes ind på en altomfattende undersøgelse. Hertil kommer det velkendte forhold — som altid giver dem, der ikke har kendskab til samplingsteknikken, anledning til forundring — at en sample på f. eks. 300 giver næsten lige så gode oplysninger vedrørende en population på 600.000 som en sample på 300 af en population på 6.000. D. v. s. at store populationer ingenlunde unddrager sig undersøgelse på samplingbasis og med en stærkt begrænset sample.

Noget andet er, at der kan være meget større praktiske vanskeligheder ved at udvælge samplen af den store end af den begrænsede population, og herudover kan mange andre forhold jo komplicere samplingsteknikken. Som forfatteren skriver i indledningskapitlet: At tage en sample fra 5.000 kartotekskort, som er let tilgængelige og nummererede, er let — men det er en anden og vanskeligere sag at sample indbyggerne i et jungleområde, hvor al transport må foregå ad floderne, hvor der ikke haves ordentlige landkort, hvor der tales en halv snes forskellige sprog, og hvor indbyggerne er mistænksomme over for en fremmed og særlig mistænksomme over for en fremmed, som spørger dem ud.

Alle disse *specielle* vanskeligheder går denne fremstilling altså ikke ind på. Den holder sig til hovedprincipperne i den simple random sampling, den stratificerede random sampling og den systematiske sampling, hvilke alle indeholder et moment af probability sampling, til forskel fra den bevidste udvælgelse af en sample. Den bevidste udvælgelses teknik, fordele og fejkilder går denne bog ikke nærmere ind på, men derimod gives i et særligt kapitel en del eksempler på fejkilder, som melder sig også inden for probability-samplingen — altså ud over de fejkilder som den rene teori beskæftiger sig med, og som er udsprunget af den kendsgerning, at ikke hele populationen, men kun en del af den, undersøges. I kraft af bogens meget generelle karakter er det naturligvis vanskeligt at give en alsidig og grundig gennemgang af disse øvrige fejkilder, og forfatteren gør også opmærksom på, at udforskningen af alle disse vidt forskellige og komplicerede forhold ikke er særlig langt fremme endnu, og at læseren ikke må forvente at finde det, der hidtil har manglet, i denne bog. Et af disse forhold, som prof. Cochran beskæftiger sig meget med, er virkningerne af ubesvarede forespørgsler. Bl. a. refereres en samplingsundersøgelse af frugtplantagerne i North Carolina. Man gennemførte en udspørgning pr. post, men det viste sig, at svarene på et af spørgsmålene (antallet af frugttræer pr. plantage) afveg meget stærkt fra det virkelige tal, som kendtes

for hele populationen. Svarene der indkom på den første udsendelse af tællingsskemaet viste et frugttræantal som var ca. 50 pct. større end populationens, svarene på næste udsendelse til de resterende plantager inden for samplen gav et noget mindre antal, og den tredje udsendelse viste et endnu mindre træ-antal — men de non-respondenter, som blev tilbage, lå langt under det virkelige gennemsnit, hvilket var så meget mere beklageligt, som det efter tre udsendelser ikke lykkedes at få svar fra mere end knap halvdelen af samplen. Dette kunne naturligvis give alvorlig mistillid til de øvrige, ukontrollable svar på tællingsskemaet. Til mange praktiske formål har man da også måttet opgive at bruge den skriftlige udspørgningsteknik, men problemet: de, der ikke vil eller ikke kan give svar, melder sig jo også i f. eks. markedsanalyser, som gennemføres ved personlig udspørgning, og det har, også for analyser på mere eller mindre tillempet probability-basis, meget vide perspektiver. Som tidligere fremhævet går denne bog imidlertid ikke specielt ind på markedsanalysens og meningsmålingens problemer og teknik, som forfatteren tværtimod synes at stå ret fremmed over for. Begrebet sampling er vel nok efter manges mening netop særlig knyttet til markedsanalyserne, men det er altså ikke samplingteknikken i denne specielle form og snævre betydning, man skal vente at finde i dette udpræget generelle værk om et — skal det gentages — generelt emne.

Ejler Alkjær

F. Sewell Bray: Four Essays in Accounting Theory. Oxford University Press. (Geoffrey Cumberlege). London. 1953. XII + 94 sider. Sh. 15/-.

Fire foredrag og et appendix er her samlet i en bog. Foredragene, som er tilpasset hvert sit forum, behandler adskillige interessante emner. Men da samme emne ofte gentages flere steder (undertiden ordret), kan det med et værk af så ringe omfang ikke undgås, at behandlingen hyppigt bliver noget overfladisk. En del af emnerne findes da også bedre behandlet i anden litteratur. Det spredte emnevalg og foredragsformen giver bogen en let usammenhængende karakter. Vi vil her nøjes med at se på et par af de emner, som behandles i bogen.

Afsnittene om årsregnskabs formelle opbygning hører til de mere interessante. Forfatteren anbefaler at opgøre årsresultatet på fire konti. Den første kaldes operating account og omfatter regnskabet med virksomhedens ordinære drift. Til de ekstraordinære poster skal der så anvendes særskilte konti. Opgørelsesmåden og klassificeringen på en operating account minder om den, man anvender ved erhvervstællinger. Operating profit overføres til appropriation account sammen med andre gevinster, og her vises, hvordan virksomhedens indkomst bruges til dividende, skat m. m. Resten (retained income) overføres til status. Endelig anbefales en såkaldt resting account, der er et uddrag af status, og som viser de forskellige statusposters forskydning i årets løb.

Med udgangspunkt i dette system foreslår forfatteren, at man forbinder de forskellige regnskabsposter med tidsrækkeanalyse og korrelationsregning i stedet for som hidtil anvendt forholdstal.